

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset luvuissa 1-4 ja 6-7 (luku 5 on kokonaan uudistettu)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

– päivitykset 2025

Luku 1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Luku 2 Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Luku 3 *Esiopetuksen toimintakulttuuri*

Luku 4 Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

Luku 5 *Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki*

Luku 6 Opiskeluhoolto

Luku 7 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Luku 1

Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

1.1 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Opetussuunnitelman perusteet on päätös *määräys* esiopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön yhteistyöstä sekä opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista.
- Esiopetusta ohjaavista säädöksistä poiketen tässä perusteasiakirjassa käytetään oppilaasta esiopetukseen paremmin soveltuvana sanaa lapsi *ja* oppimisen ja koulunkäynnin tuesta nimitystä ~~kasvun ja oppimisen tuki~~ *oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki*.

1.2 Paikallinen opetussuunnitelma ja sen kehittäminen

- Opetussuunnitelma laaditaan siten, että se määrittelee, ohjaa ja tukee esiopetuksen järjestämistä kaikissa esiopetuksen yksiköissä *tai toimipaikoissa*.
- Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon myös muut paikalliset suunnitelmat, kuten:
 - mahdollinen ~~varhaiskasvatuksen suunnitelma~~ *varhaiskasvatussuunnitelma*
- Paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille opetuksen järjestäjän esiopetuksen yksiköille *tai toimipaikoille* yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä yksikkökohtaisia *yksikkö- tai toimipaikka*kohtaisia osia sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä päättää.
- Lisäksi opetuksen järjestäjän tulee laatia *lukuvuosittain* esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva ~~vuosittainen~~ suunnitelma (*myöhemmin lukuvuosisuunnitelma*) ja tiedottaa huoltajille ennalta siinä päätetyistä keskeisistä asioista.
- Suunnitelmassa *Lukuvuosisuunnitelmassa* tarkennetaan, miten paikallista opetussuunnitelmaa kussakin esiopetuksen yksikössä *tai toimipaikassa* kyseisen ~~vuoden~~ *lukuvuoden* aikana toteutetaan.

1.2 Paikallinen opetussuunnitelma ja sen kehittäminen

- Huoltajien ja lasten kannalta mielekkäisiin *sekä saavutettaviin ja esteettömiin* osallistumis- ja vaikuttamistapoihin kiinnitetään erityistä huomiota.
- Esiopetuksessa ~~olevalla lapsella~~ *lapsilla* on perusopetuslain turvaama oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta jokaisena esiopetuksen työpäivänä sekä ~~suotuisan~~ *heidän tarpeidensa mukaista* kehityksen ja oppimisen edellyttämää *oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen* tukea
- Myös lapsen kasvun ja oppimisen tukeen *oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen* kuuluvat lasten yksilölliset suunnitelmat *lapsikohtainen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma* laaditaan yhteisen opetussuunnitelman pohjalta *luvun 5 mukaisesti*.

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen ja keskeiset ratkaisut

- Paikallinen opetussuunnitelma ja sitä tarkentava ~~vuosittainen~~ **lukuvuosi**suunnitelma laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla tässä luvussa kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen.
- Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien päätösten delegoinnista esiopetuksen yksiköille **tai toimipaikoille** ja antaa siihen liittyvät ohjeet.

Paikallista opetussuunnitelmaa valmisteltaessa opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma esiopetuksen yksiköiden **tai toimipaikkojen** yhteisenä, kokonaan tai osin ~~yksikkökohtaisena~~ **yksikkö- tai toimipaikka**kohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua
- miten opetussuunnitelmasta ja sitä tarkentavasta ~~vuosittaisesta~~ **lukuvuosi**suunnitelmasta tiedotetaan huoltajille ja sidosryhmille

Luku 2

Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

2 Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

- Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen ~~kasvun~~ *kehityksen*, ja oppimisen *ja hyvinvoinnin* kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. ~~Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen kasvu, kehitys ja oppimisedellytyksiä.~~ Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sen tehtävä on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestään oppijana. Esiopetusta kehitetään *ja järjestetään* inklusion periaatteiden mukaisesti. *Periaatteisiin kuuluu kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Inklusiivisuus on käsitteenä laaja ja se tulee nähdä kaikkia lapsia koskevana ja esiopetuksen järjestämiseen liittyvänä periaatteena, arvona ja kokonaisvaltaisena tapana ajatella.* Esiopetuksella on suuri merkitys lasten ~~kasvun ja oppimisen~~ tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä. *Lapsella on oikeus oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen (luku 5).*

2.1 Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

- Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet perustuvat Suomen perustuslakiin, perusopetuslakiin ja asetukseen ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen, oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. *Päiväkodissa tai perhepäiväkodissa järjestettävän esiopetuksen osalta sovelletaan lisäksi varhaiskasvatustalakiä ja sen nojalla annettua valtioneuvoston asetusta. Jos lapsi osallistuu esiopetuksen lisäksi esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen, ohjaa varhaiskasvatuksen järjestämistä varhaiskasvatustalaki.*
- Tällaisia ovat muun muassa yhdenvertaisuustalaki, tasa-arvotaki, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus, YK:n lapsen oikeuksien sopimus, *YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista, YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista 2007 sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Esiopetukseen sovelletaan myös hallintotakiä ja lakiä viranomaisen toiminnan julkisuudesta.*

2.1 Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

- Esiopetusta voidaan järjestää päiväkodeissa ja kouluissa. *Esiopetukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Opetuksen järjestäjän päätöksellä lapsi voi osallistua esiopetukseen perusopetuksen aloittamista edeltävänä vuonna, mikäli lapselle on psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella tehty päätös perusopetuksen aloituksesta vuotta säädettyä aiemmin. Perusopetuksen aloituksen myöhentämisestä sekä muusta esiopetuksen poikkeavasta järjestämisestä määrätään luvussa 5.5.*
- Tästä määrätään tarkemmin luvussa Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet – Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä *tarkentavia kysymyksiä.*

2.1 Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

- Esiopetus kestää yleensä yhden lukuvuoden, ja sitä annetaan vähintään 700 tuntia. Pidennetyn oppivelvollisuuden *(voimassa 31.7.2026 saakka)* piirissä olevien *päätöksen saaneiden* lasten esiopetuksen toteuttamisen vaihtoehdot kuvataan luvussa 5.5.1 a. *Varhennetun oppivelvollisuuden (voimassa 1.8.2026 alkaen) päätöksen saaneiden lasten esiopetuksen toteuttamisen vaihtoehdot kuvataan luvussa 5.5.1 b.* Esiopetusta järjestettäessä otetaan huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on *oikeus osallistua myös esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen* mahdollisuus käyttää muita varhaiskasvatuspalveluja.
- *Esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään ja kehitetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Kun lapsi tarvitsee kehitykseensä, oppimiseensa ja hyvinvointiinsa tukea esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa noudatetaan varhaiskasvatuksen osalta tällöin varhaiskasvatuslakia ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteita.*
- Esiopetus toteutetaan esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laaditun paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti. *Koko esiopetuksen henkilöstö on vastuussa siitä, että esiopetusta toteutetaan suunnitelmallisesti.* Esiopetuksessa otetaan myönteisellä tavalla huomioon lasten erilaiset kielelliset, kulttuuriset, ja katsomukselliset ja uskonnolliset taustat. Lasten mielipiteitä kuunnellaan ja heidän identiteettiensä kehittymistä tuetaan.

2.2 Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

- On tärkeää, että varhaiskasvatus, siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lasten ~~kasvun~~ *kehityksen*, ja oppimisen *ja hyvinvoinnin* kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden.
- Lasten ~~kasvun~~ *kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin* tukemisen *tukemiseksi* ja oppimisen ~~sujuvuuden vuoksi~~ siirtymävaiheet suunnitellaan ja niitä arvioidaan yhdessä osiossa *yhteistyössä luvussa 3.3* ~~Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa~~ kuvatulla tavalla.
- Tämän varmistamisessa henkilöstön yhteistyön ja osaamisen suunnitelmallisella johtamisella ~~esiopetusyksiköissä~~ *esiopetuksen toimipaikoissa* ja opetuksen järjestäjän tasolla on tärkeä merkitys.
- ~~Kasvun ja oppimisen tuen~~ *Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen* sekä opiskeluhuollon järjestämisessä tehdään tarvittaessa yhteistyötä monialaisesti.

2.2 Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

- Yksilöllisesti pohditut tavoitteet hyödyttävät lasten kasvua ja oppimista, joten opettaja keskustele kunkin lapsen yksilöllisistä tarpeista, toiveista ja oppimisen tavoitteista *oppimisesta* lapsen ja hänen huoltajansa kanssa. Esiopetuksen henkilöstö ottaa nämä tarpeet ja toiveet huomioon opetusta suunniteltaessa sekä oppimisympäristöjen kehittämisessä. Tavoitteellisuuden lisäämiseksi opettaja voi yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa laatia kullekin lapselle oppimissuunnitelman. ~~Oppimissuunnitelma on laadittava, mikäli lapsi saa tehostettua tukea. Erityisen tuen piirissä oleville lapsille laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).~~
- ~~Kun huoltaja on ilmoittanut lapsen esiopetukseen, lähtökohtana on, että *lapsi on aloittanut esiopetuksessa*, lapsi osallistuu kaikkeen toimintaan *ellei kyseessä ole esiopetuksen poikkeava järjestäminen lapsen terveydentilasta johtuvasta syystä (kts. luku 5)*. Opetuksen järjestäjä päättää ja tiedottaa huoltajille lapsen sairaudesta tai muusta syystä johtuvan vapautuksen hakemiseen liittyvistä käytännöistä.~~

2.3 Arvoperusta

- *Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperustan yleisperiaatteina ovat lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen sekä yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus, inklusiiviset periaatteet ja lapsen syrjintäkielto YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, perusopetuslain ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti.*
- Lasten *moninaisuutta* ~~erilaisuutta~~ sekä erilaisia tapoja toimia ja oppia arvostetaan.
- Esiopetuksen henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen ~~erilaisiin~~ *moninaisiin* perheisiin sekä kotien ~~erilaisiin~~ *moninaisiin* katsomuksiin, uskontoihin, perinteisiin ja kasvatuskäsityksiin on rakentavan vuorovaikutuksen ja opetuksen perusta.

2.5. Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- *Lasten kielitietoisuuden kehittymistä tuetaan ja heitä rohkaistaan ilmaisemaan itseään eri keinoin.* → lause siirretty edellisestä kappaleesta
- **Osallistuminen ja vaikuttaminen**
 - Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten ~~vähitellen~~ kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

2.6. Paikallisesti päätettävät asiat

- Arvoperusta ja oppimiskäsitys sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet otetaan huomioon ja niitä syvennetään esiopetuksen toimintakulttuuria, opetuksen toteuttamista, ~~kasvun ja oppimisen tukea~~ *oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen* ja opiskeluhuoltoa käsittelevissä osissa opetussuunnitelmaa.

Luku 3

Esiopetuksen toimintakulttuuri

3. ~~Kasvua ja oppimista tukeva~~ Esiopetuksen toimintakulttuuri

1/2

- Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia, joka kehittyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa. *Opetuksen järjestäjän ja esiopetusta johtavien henkilöiden tehtävänä on luoda edellytykset toimintakulttuurin kehittämiseksi ja arvioinnille esiopetuksen eri toimipaikoissa.* Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat esiopetusta koskevat säädökset sekä opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisissa suunnitelmissa määritellyt arvot, oppimiskäsitys sekä esiopetusta koskevat tavoitteet. Sitä muovaavat myös johtamisrakenteet ja käytännöt, henkilöstön ammattitaito sekä käytettävissä olevat tilat, välineet ja materiaalit. Toimintakulttuuri näkyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa, ilmapiirissä sekä pedagogisissa käytännöissä ja vaikuttaa aina lasten kohtaamaan esiopetuksen laatuun. *Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen esiopetus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä.* Hyvä toimintakulttuuri edistää oppimista ja hyvinvointia esiopetusyhteisössä.

3 Esiopetuksen toimintakulttuuri 2/2

Esiopetuksen toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu muun muassa

- arvoista, periaatteista ja oppimiskäsityksestä*
- työtä ohjaavien normien ja tavoitteiden tulkinnasta*
- oppimisympäristöistä, työtavoista ja pedagogisista käytännöistä, mukaan lukien oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt*
- yhteistyöstä ja sen eri muodoista*
- vuorovaikutuksesta ja ilmapiiristä*
- henkilöstön osaamisesta, ammatillisuudesta ja kehittämisotteesta*
- johtamisrakenteista ja -käytännöistä*
- toiminnan organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista.*
- Johtaminen vaikuttaa keskeisesti esiopetuksen toimintakulttuuriin, sen kehittämiseen ja laatuun. Esiopetuksen johtamisen lähtökohtana on jokaisen lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen. Toimintakulttuurin kehittäminen edellyttää pedagogiikan johtamista, joka on esiopetuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja kehittämistä. Se sisältää kaikki ne toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset henkilöstön hyvälle työolosuhteille, ammatillisen osaamisen ja koulutuksen hyödyntämiselle ja kehittämiselle sekä pedagogiselle toiminnalle.*

3.1 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

- *Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, lasten osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja esiopetuksen kokonaisuuden toteuttamisessa. Toimintakulttuuri vaikuttaa aina lapsen kohtaaman esiopetuksen laatuun. Toimintakulttuuriin sisältyvät esiopetuksen kaikki toiminnot, kuten oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestäminen, pedagogiikan arviointi ja oppimisympäristön turvallisuus.*
- ...
- Toimintakulttuurin kehittäminen edellyttää toimintatapojen ja pedagogiikan johtamista, henkilöstön ja lasten osallisuuden turvaamista ja sitoutuneisuutta yhteisiin toimintatapoihin. Vastuu kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä ja esiopetusta johtavilla henkilöillä. Toimintakulttuuria kehitetään muun muassa kokeilemalla monipuolisia työtapoja, uusia ratkaisuja oppimisympäristöihin *ja oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä* sekä kehittämällä ammatillista osaamista yhteistyöverkostoissa. Järjestelmällinen itsearviointi ja jatkuva kehittäminen ovat luonteva osa esiopetuksen arkea.

Kaikille yhteinen esiopetus

- Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on kaikille yhteinen esiopetus. ~~jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Toimintaa kehitetään inklusiiviseen ja kulttuurista monimuotoisuutta tukevaan suuntaan.~~ *Esiopetuksen toimintakulttuuria kehitetään ja järjestetään inklusion periaatteiden mukaisesti, ja se liittyy kokonaisvaltaisesti pedagogisen toiminnan toteuttamiseen. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten osallisuutta ja oppimista ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin. Jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa omaan potentiaaliinsa vahvuuksien ja myönteisten oppimiskokemusten avulla yhdessä vertaistensa kanssa.* Jokaiselle lapselle suunnitellaan sopivia oppimisen haasteita sekä turvataan tarvittava *oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt* kasvun ja oppimisen tuki. *Opetusjärjestelyissä huomioidaan saavutettavuus ja esteettömyys.* On tärkeää, että lapset saavat kokemuksia siitä, että heistä ollaan kiinnostuneita, heitä arvostetaan ja heidän mielipiteillään ja toiminnallaan on merkitystä.
- Toimintakulttuuri tukee *kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta*, avointa vuorovaikutusta *sekä* yhteisöllisten toimintatapojen kehittymistä. Esiopetuksen toiminnassa näkyvät lapsiryhmässä edustettuna olevat kielet ja kulttuurit sekä uskonnot ja katsomukset. *Kielitietoisessa esiopetuksessa* ~~lapsia~~ rohkaistaan vuorovaikutukseen ja toimimaan osana vertaisryhmää. Heidä ohjataan ottamaan muut huomioon sekä kunnioittamaan toisten yksilöllisyyttä. Näin luodaan ~~pohjaa~~ *perustaa* monimuotoisessa *moninaisessa* yhteiskunnassa toimimiselle.

Pieniä muutoksia luvuissa 3.2 ja 3.3

3.2 Oppimisympäristöt esiopetuksessa

- Kasvua → *kehitystä*
- Tämä tukee lasten osallisuutta ja antaa heille onnistumisen kokemuksia sekä vahvistaa vuorovaikutusta vertaisryhmän kanssa *inklusiivisten periaatteiden mukaisesti*.

3.3 Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa

- kasvun ja oppimisen → *oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen*
- Kasvun → *kehityksen*
- lasten kasvua ja *kehitystä*, oppimista *ja hyvinvointia* tukevalla tavalla
- Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen *ja esiopetukseen osallistumisen* tuen sekä opiskeluhoollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy lapsen siirtyessä yksiköstä *toimipaikasta* toiseen tai koulutusasteelta toiselle.
- Tiedon siirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Esiopetuksen tai perusopetuksen siirtymävaiheissa ja erityisesti poikkeuksellisesta *poikkeavasta* aloittamisajankohdasta päätettäessä hyödynnetään aikaisempien ja tulevien opettajien asiantuntemusta lapsen kasvun ja *kehityksen ja* oppimisen etenemisestä ja tukemisesta.

3.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- *toimintakulttuurin kehittämisen paikalliset rakenteet ja vastuut*
- ~~esiopetuksen~~ toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteet ja arvioinnin käytännöt
- esiopetuksessa käytettävät oppimisympäristöt sekä niiden arviointiin liittyvät käytännöt
- yhteistyön *rakenteet*, tavoitteet ja käytännöt esiopetuksen toteuttamisessa, huoltajien kanssa sekä siirtymävaiheissa
- yhteistyön ~~eri osa-alueiden~~ arvioinnin käytännöt.

Opetuksen järjestäjä huolehtii, että kukin esiopetuksen toimintayksikkö *yksikkö tai toimipaikka* voi täsmentää toimintakulttuuriinsa ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä yhteistyöhön liittyviä käytäntöjä *lukuvuosisuunnitelmassa*. Täsmennykset voidaan kirjata joko yksikkökohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/ tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Luku 4

Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

Pieniä muutoksia luvuissa 4.1 ja 4.2

4.1. Monipuoliset työtavat

- Kasvua → *kehitystä*

4.2 Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

- Hyvinvointia, kasvua ja → *kehitystä, oppimista ja hyvinvointia*
- Esiopetuksen opettaja hyödyntää tietoja *lapsesta* lapsen henkilökohtaisten *esiopetusryhmän toiminnan* tavoitteiden suunnittelussa yhteistyössä huoltajan ja lapsen kanssa.
- Kootun seurantatiedon ja siitä johdettujen arviointipäätelmien pohjalta opettaja suuntaa opetusta ja oppimisympäristöjä ~~sekä lasten mahdollisesti saamaa tukea.~~ *Mahdollinen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki sisällytetään osaksi arviointia.*
- Kehittämisalveista → *oppimisesta*
- Tietojen siirtämisessä voidaan hyödyntää esiopetuksen aikana koottuja kunkin lapsen etenemistä kuvaavia dokumentteja ~~sekä lapselle mahdollisesti laadittua oppimissuunnitelmaa tai HOJKSia~~ *Opetuksen järjestäjällä on oikeus saada ja luovuttaa salassapitosäännösten estämättä lapsen opetuksen kannalta välttämättömät tiedot. Tiedonsiirrosta tuen toteuttamista koskien määrätään luvussa 5.*
- Kasvun → *kehityksen ja oppimisen*

4.3 Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

- Kasvua → *kehitystä*
- ~~Opetuksessa otetaan huomioon lasten erilaiset tuen tarpeet ja~~ *Opetus ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt suunnitellaan ja toteutetaan ryhmän tarpeiden mukaisesti.*
- ~~annetaan~~ Lapsille *annetaan* riittävästi tukea *ennakoivasti ja suunnitelmallisesti* ~~heti-tuen tarpeen ilmetessä.~~
- ~~Kielen rikas maailma~~ *Kielten rikas maailma*
- *Esiopetuksessa opettaja tukee jokaisen lapsen opetuskielen taitojen kehittymistä.*
- *Opetuksessa huomioidaan, että lapset voivat samaan aikaan omaksua useita eri kieliä.*

Pieniä muutoksia luvuissa 4.4 ja 4.5

4.4. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä *tarkentavia* erityiskysymyksiä

- Esiopetuksessa tuetaan *monipuolisesti* vieraskielisten ja monikielisten lasten kielitaidon sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. ~~Suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä edistetään kielitaidon eri osa-alueilla lasten tarpeista ja edellytyksistä lähtien sekä ohjatusti että esiopetuksen arjessa. Suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä edistetään tavoitteellisena ja kielitietoisena opetuksena kielellisten taitojen ja valmiuksien osa-alueilla lasten tarpeista ja edellytyksistä lähtien. Oma äidinkieli sekä suomen/ruotsin oppiminen toisena kielenä rakentavat pohjaa lasten toiminnalliselle kaksi- ja monikielisyydelle.~~ Erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä opetusta ja Lasten oman äidinkielen/äidinkielten opetusta tarjotaan mahdollisuuksien mukaan. Mikäli kunta järjestää valmistavaa opetusta, voivat maahanmuuttajataustaiset lapset osallistua siihen. Jos lapsi pystyy seuraamaan esiopetusta, voi hän siirtyä esiopetukseen jo ennen valmistavan opetuksen päättymistä.

4.5 Paikallisesti päätettävät asiat

- Kieleen ja kulttuuriin liittyviä ~~erityis-~~*tarkentavia* kysymyksiä

Opetuksen järjestäjä antaa ohjeet, miten mahdollisiin yksikkö- *tai toimipaikka*kohtaisiin esiopetuksen opetussuunnitelmiin kirjataan tarvittavat täsmennykset, jotta kansallisesti ja paikallisesti asetetut tavoitteet voivat toteutua.

Luku 6

Opiskeluhuolto

6 Opiskeluhoolto

- Näissä perusteissa **Tässä luvussa** käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta käsitettä lapsi ja oppilaitoksesta nimitystä esiopetus tai esiopetusyksikkö.

6.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

1) Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

- Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi ~~tehostettua ja erityistä~~ **oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen** tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttotaikeiden lasten lukumäärät ja osuudet.

4) Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

- Lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen ~~työntekijöiden~~ **ammattilaisten** sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa keskeistä.
- Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan
 - esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä opiskeluhoollon ~~moniammatillinen~~ **monialainen** yhteistyö ~~tehostetun ja erityisen~~ **oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen** tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Luku 7

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva esiopetus

7.1. Paikallisesti päätettävät asiat

- Esiopetuksen paikallinen opetussuunnitelma voi olla järjestäjäkohtainen tai yksikkö- *tai toimipaikka*kohtainen tai näiden yhdistelmä opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.